

נחצר הבית ע"כ גמטרי' זא"ת לכם נכפר על נפשותיכם כנ"ל. [חקל"ד].

ברבה כשא"ל הקצ"ה ואל יצוא בכל עת נחכרמו

1234567

פני משה כי יש עת לשעה ויש ליום ויש לחדש ויש לשנה ויש לעולם, א"ל הקצ"ה לא לשעה וליום ולחדש או לשנה או לעולם, אלא בכל זמן שיראה יכנס כי בענן אראה על הכפרת וחמה ביפ"ת מ"ט נחכרמו פני משה ומנ"ל שלא נאמר לו הכל בדבור א' ומנין שהפסיק משה בדברים פניו עד שהשיב לו בענן אראה, ועוד מה זה שאמר שכל עת שיראה יכנס והלא אינו רשאי אלא זיה"ב, לוישב

החכמה

החכמה

תחלה פירש"י בחומש. בענן אראה בעניי הכבוד אראה זה לפי פשוטו ומדרשו בענן הקטרת יכנס וברא"ם חמה שזה הוא דרש הלדוקים ביומא י"ע ע"כ זע"י שמת שלמה פ' זו, והנה לכאורה לריך לבין הא' הלדוקים הם רודפי הפשט ואיך כאן נתהפכו לילך אחר הדרש ועי"ז הם מתקנים בחוץ ונכנסים לפניו נגד מקרא משורש צפ' לקמן והביא מצית לפרוכה וחדר ונתן הקטרת על האש, וי"ל דהנה יש כאן שני פירושים אי מפרשים עין במשמעו הרי הוא נחיתת טעם שלא יכנס בכל עת משום שכל שעה הקצ"ה נראה שם בעניי כבודו, ואמנם לפ"ז חיצת עין מיותר והי' די לומר כי אראה על הכפרת ע"כ יפוש בענן הקטרת אראה, ולכאורה ברנן בהיפוך מהנ"ל שמשו"ה לא יכנס בכל עת שלא אראה שם כלל אלא בענן קטרתו ואסור לכנס שם בלי ראיית השכינה, וע"כ יתקן מזהו כדי שתיקף צרגע כניסתו ימשיך השכינה ולא יכנס שם כלל זולת זה, והנה אנהנו הנמשכים אחרי רז"ל קיי"ל אין מקרא יולא מידי פשוטו לעולם והדרשא חדרש ג"כ, ע"כ אנו מפרשים כך ואל יצוא בכל עת, כי בענן יצוא ר"ל בענן הקטרת יצוא כמזוהר לקמן צפ' שיתקן צפנים וחיבת יצוא נמשך בכל עת אל יצוא אבל בענן יצוא, ואח"כ מפרש הטעם שאל יצוא כי אראה על הכפרת ר"ל כל השנה אני נראה על הכפרת ואין רשות לכנס שם ביאה ריקנית וחיבת כ"י שבתחלת הפסוק נמשך כי בענן יצוא כי אראה אל הכפרת, אמנם הלדוקים כיון שלא אפשר להם לפרש כפי הפשוט ממש מפני ייחור חיבת עין ע"כ צרכו להם מהפשוט וצרכו להם פ"י אחר כי בענן הקטרת אראה ולא יאמינו כי הפשוט גם הדרשה אמת ויש להפסוק כמה כוונות כפשוט יפולץ סלע, ורש"י שכי' בתחלה הפשוט מוסיף עליו גם הדרוש כי שניהם אמת וק"ל.

אמנם באמת ז"ע מה לו להזכיר עין הקטרת כלל בקרא זה וי"ל כי נחכרמו פני מרע"ה מפני שני טעמים א' כי אומרו אהרן אל יצוא בכל

עת יהי קלח לבזיון לאהרן, כי מה שברשה זיה"כ י"ל שהוא משום קדושת היום ולא למעלות אהרן כלל והיום גורם שע"כ א' יכנס, וזאת שנית כי הוא פחיתת צחק מרע"ה כי אהרן אל יצוא בכל עת ויהי הכוונה בכל שעה אבל משה יצוא בכל שעה פ"ה נמצא שעכ"פ צחך השעה גם משה בכל יצוא ומכ"ש כשיהי' הכוונה ליום או לחדש ושנה שלא יהי' רשות למרע"ה לכנס אלא פ"ה בחדש עכ"פ, א"ל הקצ"ה לא כמו שאתה סובר אלא בכל עת שיראה אהרן יכנס ואינו תלוי בזמן אלא בענן הקטרת יכנס ומיני' דמרע"ה יכנס בכל שעה בלא עין הקטרת, והנה צכאן נאמר לו שלא תלוי בשום זמן רק בקטרת ובסוף הפרשה נאמרה שהקצ"ה מזהר למ"ע שמחוייב לכנס בקטרת בכל יום"כ ובמקום אחר נאמר ונאמר לו להקטיר קטרת זרה נמצא ממילא א"ה לו לכנס זולת זיה"כ לא שיהי' אהרן נדחה בשום זמן אלא בכל זמן יכול לכנס שם הקטרת ואין הכניסה נמנעת ממנו כלל, רק הקטרת נמנע ממנו כיון שלא נלעו להקטירו אלא זיה"כ ומה שלא נלעו ה"ל קטרת זרה ואסור להקטירו נמצא א"ה לו לילך לפניו מפני שאין לו קטרת וק"ל. [חקל"ד].

והקריב אהרן את השעיר אשר עלה עליו הגורל לה' ועשהו חטאת, יאמר ע"ד מוסר כי הלדוק הגוטל מהע"ז כדי הספוק והלורך לזד, הרי הוא באלו הקריבו לה' ע"ד [יומא ע"א]. הרואה לנסך יין ע"ג מזבח ימלא גרונו של ת"ח יין וכה"ג, ונמצא שבאכילתו זאת עשה מזהר רבה, ומ"מ צעינו נדמה באלו חטא חטא גדול והלך אחרי תאות עיניו, וזהו והקריב אהרן הוא הלדוק הוא מקריב לה' השעיר המה לרכי עה"ז המכונים שעיר כי כל העה"ז חלקו של שעיר הוא, ואשר עלה בחלקו וגורלו של לדיק ממנו הרי הוא מקריבו לה', ומ"מ ועשהו חטאת שהוא לדעתו עושה באלו הוא חטאת אשר חטא. [חקל"ד].

והשעיר אשר עלה עליו הגורל לעזאזל יעמד חי לפני ה' לכפר עליו לשלח אותו לעזאזל המדברה, ע"ד [דברים ז' י'] ומשלם לשונתו אל פניו להאכילו מהע"ז אחרית רשעים נכרתה, והיינו והשעיר אשר עלה עליו הגורל לעזאזל שכבר נפסק דינו לכרייתו ר"ל הוא יעמד חי בעה"ז לפני ה' וממלאים לו כל משאלותיו כל לוריו יפית צהם, ואמר לכפר עליו מוסב על ה' כביכול ע"ד הביאו עלי כפרה שמיטתתי את הירח [כחולין ס':] ה"י כעין זה כי הטובות שמעבידים לרשע בעה"ז הוא לתת לו שבר מעט מלוחיו אשר עשה ולא יהי לו פתחון פה להחרעם על ה' ח"ו, וזהו שאמר שהשעיר הזה

יעמד חי לכפר עליו על היות כזיכול, ותכלית ההטבה היתה לשלח אותו לעזאזל המדברה להאזינו כנ"ל, וכבר ידעת מי הוא השעיר הזה הנזשא עליו עונות צ"י. [תק"ס; ערמזין פסוק ח'].

לשלח אותו לעזאזל המדברה כי הרא"ע אם תדע סוד אחר עזאזל תדע שמו וסודו, כי אותיות אחר עזאזל פתחמ גמטרי חמ"ן שאור שבעים, ואותיו אחר מדבר [גמטרי] נח"ש. [תקל"ד].

וכפר על הקדש מטמאות בני ישראל ומפשעיהם לכל חטאתם וכן יעשה לאהל מועד השכן אהם צחוק עומאותם, יאמר כי עיר שח"ה שרוי צחוקה ואינם לומדים ממנו שניהם לריכים כפרה כי להם יחשבו כל שגגותם כזדונות שכי להם ללמוד ולא למדו כמו שמענשים החוטא בעת שכרותו שאין העונש על גוף המעשה כי שכור ה"י אך על עת שחיתו כי אז ה"י פקח. ה"י גהי כי חטאו בשגגה מ"מ מה הוא שהביאם לזה השוגג המרד הראשון כי מאנו שמוע בקול מוריהם, וגם הח"ה יענש על אשר שכן אהם ולא צחר לו מקום שהתורה חציבה ויפולו מעינותיו חולה, וזהו וכפר על הקדש מה שנפגמה הקדושה מטמאות צ"י ולא לצד מהמזידים שריכים כפרה, אלא גם מפשעיהם לכל חטאתם מהם החטאים השוגגים שזאים ע"י פשיעה תחלה כנ"ל זה מפשעיהם לכל חטאתם, ולא לצד דלת העם כי כן יעשה ג"כ לאהל מועד הוא הח"ה אשר שכן אהם צחוק עומאותם כי ה"י לו להרחיק נדוד מהם. [תק"ס].

ובא אהרן אל אהל מועד ופשע את צגדי הבד אשר לבש צבואו אל הקדש וכניחם שם ורחץ את צשרו צמים במקום קדוש ויאל ויעשה את עולתו ואת עולת העם, יאמר עפ"י מ"ש ח"ה בגם שהצדיות הוא ממעלות הרמות מ"מ יותר מזה הוא ההתחברות עם עוצדי ה' להורותם הדרך ולכו זה וזכותם יחי חלוי צו והאריך מאוד צזה בדוכתי עוני, ומ"מ כי בשער הפרשות שיכי להלחץ בפניו ואצלו צלצו פי מ"מ לצבו יהיה צודד לה' רק צפניו יסביר להם פנים כדי שיקוצלו דבריו, והנה להיות כי הכה"ג ה"י מפרישים ז' ימים קודם יום הקדוש הזה והיה מתצודד צהם אמר לו שלא ירצה לעשות כן כל ימות השנה כי יותר טוב לו ללמוד דעת את העם כדכתיב יורו משפטין ליעקב, וזהו אחר תשלום עבודת יח"כ אמר ומעשה וצא אהרן אל אהל מועד הוא בית המדרש ופשע צגדי הבד הצדיות אשר לבש צבואו אל הקדש שכי פרוש ז' ימים עכשיו יפשוט אותן הצגדים. פי' לא ישחמש צמדה היתה, רק וכניחם שם ע"ד שצגדי הצדיות

יהי מונחים בקדש עד שנה הצאה אצל לא צשארית השנה, ואמר עוד ורחץ צשרו צמים במקום קדוש פי' במקום שכי לו להיות קדוש ופרוש חלף זה ירחץ צשרו צמי התורה, ותפש כינוי מים שמרמז צו שימשיך לב שומעיו כי חלק התורה הממשיך לב נקרא מים כידוע ב), וגם רמז אל ההכנעה כעבודת אהרן אובד את הצריות ומקרבן לתורה, ואמר ולבש את צגדיו הוא כנ"ל נהי דאצלו צלצו מ"מ יחלצם צצגדי הצללות צפניו ויאל ועשה עולתו ועולת העם עולתו מלשון עליית המדרגה כי צלי ספק יעלה מעלה מעלה והוא ועמו, ואמר וכפר צעדו וצעד העם כי הוא ראוי להגן על כל העולם כלו ועוד ואת חלצ החטאת יקטיר המצחקה פי' החטאת היותר גדולה הוא מקטיר המצחקה פי' העצירה היותר גדולה המכונה חלצ החטאת גם אותה מכנים לקדושה כי עונותיהם יעשו זכיות, עד כאן אזכרה לכהן, ועתה מזכיר העם שהמה ישמעו לו כי זולת זה אסור לומר דבר שלא נשמע, ע"כ מזכיר ואמר וכמשלח השעיר לעזאזל פי' צעלי החטא הגורמים צעלם לשליחת השעיר המה ישמעו לקול מוריהם לעוב וזהו יכצם צגדיו ע"ד אס תכצבי צחוק, ורחץ צשרו צמים של תורה ככל אשר יורוהו הכהן, ואח"כ יבוא אל המחנה הקדושה מקום שצעלי תשובה עומדים.

דע כי המחנה צה"י הידיעה היינו מחנה עליונה לכן גמטרי שלו ק"ה כמו גיהי"ם חלקו של רשע ליום רע, ולהיות כי הצדיק נועל צ' חלקים צהמחנה"ה כנ"ל שלו ושל רשע לכן ירח"ה הוא רי"ו כמו צ"פ המחנה"ה הנ"ל, ולהיות השכר ההוא כפול חלקו וחלק הרשע לכן עדין גמטרי לדייק רש"ע. [תק"ס].

והיתה זאת לכם לחקת עולם לכפר על בני ישראל מכל חטאתם אחת בשנה ויעש כאשר צוה ה' את משה חרגום אונקלוס ותהי דא לכו לקים עלם, רמז על מ"ש נמוגים ארץ וכל יושביה אנכי תכנתי עמודיה סלה כי קיום התורה ומצות ישראל מקיימים היא קיום עולם כולו [צ"ר ר"פ ס"ו], ואמר פה כי זאת יהי קיום העולם אם לא יאטרכו כפרה אלא פ"א בשנה ולא יותר כי יעשו ככל אשר צוה ה' את משה צשמירת התורה ואז מ"מ יאטרכו יום כפור אחת בשנה, אצל זולת זה יאטרכו יותר ח"ו. [תקס"ב].

ויעש כאשר צוה ה' את משה פירש"י להגיד שצחו של אהרן שלא לבש הצגדים לכבודו כ"א

(ב) במס' תגיגה דף י"ד ע"א וכל משען מים אלו בעלי אגודה שמושכין לבו של אדם כמים באגודה.

חתם

אחרי

סופר

לט

כעבודת יו"כ איך עשה צו"כ עוד הפעם אותה העבודה הא כתיב אחת בשנה ודרשין כפרה זו לא חבי' אלא אי' בשנה [ע"י יומא ס.], אע"כ לכפר על עון העגל וזה הוא קלת גנאי לאהרן וקמ"ל אפי"ה כשהגיע יו"כ וזהו ס"ד שלא יעשה כן כדי שיאמרו שכבר עשה כפרה זו בשמיני למילואים קמ"ל אפי"ה עשה, והנה לבישת צגדי לכן צו"כ פירש"י אין קטיגור נעשה סטיגור ע"ש עגל הזהב נמלא לבישת צגדי לכן הם גנאי ומזכרת עון לאהרן, אך רמב"ן [ט"ז ד'] כי שהם לתפארת כמלאך גבריאל איש לבוש הבדים, והנה צמה שעשה אהרן כשהגיע יו"כ ככל האמור צו והראה צה דקרבנות ח' למילואים הי' ככה"ג שחטא, א"כ ממילא לבישת הצגדי לכן הם שלא יו"כ קטיגור סטיגור ואינו לכבוד ולתפארת לאהרן ונמלא לא לכבודו לבש כאיש לבוש הבדים אלא לשם הי' [תקל"ג].

ויעש כאשר צוה ה' את משה פירש"י כשהגיע יו"כ פי' אעפ"י שעדיין לא הי' שנה שטמא המשכן וליכא עומאת מקדש וקדשיו של שנה כולה מ"מ ראוי הי' ישראל להביא קרבנותיהם בכל שנה אלא שחיסך הכתוב. [תקל"ד].

שאלו את ר"א דחפו לשעיר המשתלה ולא מת מכו שירד אחריו א"ל כך יאצדו כל אויבך הי' [יומא ס"ו:], הנה יש לחקור לפמ"ש מ"ו בהפלאה על התורה שהכה"ג מתכפרים כל עוונותיו צוידוי פר ואין לו חלק בשעיר המשתלה ע"ש ברור הדברים, וקשה מ"ע שולח כל עונות ישראל אל ארץ גזירה דורן לס"מ ואל כה"ג נשארו במקדש על ראש הפר, וי"ל כי עונות רוצ ישראל מתכפרים לשגגות ונשארו עכ"פ חטאים וינחנו על הס"מ לעזאזל משא"כ של כה"ג השב ומתודה מאהבה יתהפכו לזכיות וישארו במקום קודש, והנה מה שמת השעיר עד שלא הגיע לחצי הבה, כי שלט צו הס"מ ע"י עוונות שעליו, אך אם יארע שכל ישראל שבים מאהבה ויחמו חטאים ולא חוטאים ואז יחיי' השעיר ואמר כן יאצדו כל אויבך פי' באופן כזה יחיי' הצידה האויבים שיחמו חטאים ולא החוטאים והאויבים יחיי' אהב"י הי' שבים מאהבה ואוהב"י כלאת השמש צגבורתו. [תקפ"ע].

איש איש מבני ישראל אשר ישחט שור או כשב או עז צמחנה או אשר ישחט מחוץ למחנה, י"ל דהכי רמז לנו שכל מעשה איש ועלילותיו יחיי' מיוחד לשם הי' לייחד קצ"ה ושכינתו, ואמר אפי"ה יחיי' מזונותיו בקדושה ומכ"ש אם ישחט מחוץ למחנה פי' ששיג לו דבר מאכל שהוא ממדרגת חוץ למחנה ח"ו, ואל פתח אוהל מועד לא הביאו להקריב קרבן לה' לפני משכן הי' ר"ל אפי"ה אם יספיק ממנו לומדי תורה שהם פתח אוהל מועד אלא שלא הביאו שם להקריב

כאשר צוהו הי' ונע"ג מאי כבוד יש בלבישה זו אדרבא צגדי זהב מכובדים מהם, וי"ל לכאורה הי' צום צגדי זהב מפני חטא עגל זהב וזהו לו לשמח צו"כ שיסיר צושתו וילבש צגדי לכן קמ"ל אדרבא נוחא לי' להתצו כי היכי דתיבוי לי' כפרה אלא שלבש צגדי לכן כאשר צוה הי' [תקפ"ו].

ויעש כאשר צוה הי' את משה פירש"י שלא לבש הצגדים לכבודו כ"א כאשר צוה משה והוא דוחק מה כבוד צמנצושי יו"כ טפי משל כל השנה שהם של זהב, ומורי בהפלאה פי' שהכניסה שני' להולאת כף המחאה אינה מפורש בתורה שצכתא אלא מדרשת חכמים ואמר מרע"ה צע"פ ואהרן קבל וליית לדברי משה, ואני אומר לקיים כל דברי חכמים צע"ה, דיש טעם לצגדי לכן להתדמות כאיש לבוש הבדים כמלאכי עליון כמ"ש רמב"ן והוא צוים הזה כצן מלך המחיתוד עם המלך לבוש לבוש מלכות, וברש"י [ט"ז ד'] הטעם בהיפוך שלא יתצו צגדי זהב שהוא קטיגור של עגל, והנה צמה שמפורש בתורה לכנס עם קטרת חריקת דמים י"ל טעם הראשון והצגדים לו לכבוד ולתפארת שדומה למלאך הי' לצאות, אך צמ"ש לו מרע"ה מתורה שצע"פ להוליא כף ומחאה צגדי לכן זה אינו עבודה ודורן כצן המחיתוד עם אציו, וע"כ אינו אלא לציון שלא יו"כ לו קטיגור צוהבו של עגל, ואי הי' אהרן חס על כבודו לא הי' שומע למ"ש מרע"ה צע"פ להולאת כף ומחאה ואז הי' צגדי לכן לתפארת לו, אצל הוא עשה כאשר צוה משה צע"פ וממילא לא הי' הצגדים לכבוד. [תקפ"ז].

ויעש כאשר צוה הי' את משה פירש"י שלא לבש הצגדים לכבוד עצמו, כ"ל פי' כי מה שנכנס בלבישים ולא צוהב משום אין קטיגור נעשה סטיגור, ולכאורה אין קטיגור יותר מאהרן עצמו שהרי הוא עשה העגל, אע"כ מצורר מזה שכל כוונתו הי' לשם שמים ואין צו גדוד חטא ואשמה וזה לו לתפארת וכבוד ואפי"ה לא נחזון לכבוד עצמו. [תקי"ה].

ויעש כאשר צוה הי' את משה פירש"י כשהגיע יו"כ עשה אהרן כן ולא לבשם לגדולתו כ"א לשם שמים, י"ל דבשמיני למילואים הקריב אהרן ממש בקרבנות יו"כ פר החטאת אשר לו ואיל לעולה ושעיר לציבור וי"א שהי' אותו היום כיו"כ שהרי מכאן ילפינן פרישת ז' לכה"ג לפני יו"כ, אמנם רמב"ן כ"א שהוא כפר כהן משיח שעע"ז וזה"ל לכפר על מעשה אהרן בעגל, ולכאורה יש להכריח כהרמב"ן שהי' לכפר על מעשה עגל ככהן משיח שחטא דאי ס"ד כמעשי יו"כ א"כ כיון שצאותה השנה כבר עשה

(ג) בפי' תצוה כ"ט—י"ד, וע"י רמב"ן ויקרא ט—ב/

הענין הזה

י"ה ית"ש עם שכינתו הנקרא משכן ה', אלא ה' כונתו לשכר העב"ז, נמלא זה האיש חסוד לו דם הבחיות שלו וחיותו יותר מכבוד ה' א"כ אין ראוי לו לשפוך דם בהמה ולאכלה כי מאי חולמי ממנה ע"ד ע"ה אכור לאכול בשר [כפסחים מ"ע:], וזהו דם יחשד לאיש ההוא ר"ל לאיש ההוא חסוד לו מאוד דם שלו א"כ דם שפך צמה שהרג בהמה הרי הוא כשופך דם נקי, ואומרו ונכרת וגו' הגם כי לפי פשוטו האמתי של פסוק דמיירי בקדשים בחוץ הרי הוא מחייב כרת ממש, מ"מ לפי רמזו שרמז בו לפי ה"ל אין לפרש ח"ו חיוצ כרת על עובד ה' ה"ל כי אעפ"י שאין עבודתו שלימה מ"מ לדיק גמור הוא אלא שצריך חיקון צמודותיו שירגיל עצמו לייחד מעשיו לה' ית", על כן אמר ונכרת האיש ההוא מקרב עמו פ"י שיהרוס עצמו מההתחברות וירגיל עצמו בהתבודדות עד שכל כך ישיג שאפי' מה שיאכל וישתה הוא עצמו יהי בייחוד לייחוד קב"ה ושכינתו, וזהו למען אשר יצאו בני ישראל את זבחיכם אשר הם זוחים על פני השדה והביאום לה' אל פתח אהל מועד, ועוד יותר וצחו זבחי שלמים לה' אותם, את עצמם וגופם ישלימו לה' ולא זבח ממש רק ע"ד [סנהדרין מ"ג:] זבח חודה שכוונה זבחה ילרו ומתודה. [תק"כ].

ולא יזבחו עוד את זבחיכם לשעירים אשר הם זונים אחריכם, ר"ל כי העובדים למלאכים וכוכבים עומים כי הם משפיעים צאנשי העב"ז מה שמקבלים מהשפעת מלמעלה, אבל השעירים גרועים מאנשים והם מקבלים מהם מה שגוצים מנילווי הקדושה או אפי' ממונם וחזותם כמבואר בש"ס [חולין ק"ה:], ואיך יעבוד למי שמקבל שפעו ממנו, וזהו אשר הם זונים ר"ל הם השעירים הם זונים אחרי בני אדם ויהי זונים מלשון מזונות. [תק"כ].

בי נפש הכזר צדס היא ואני נחתיו לכם על המזבח לכפר על נפשתיכם כי הדם הוא. בנפש יכפר על כן אמרתי לבני ישראל כל נפש מכס לא תאכל דם וגו' ועוד שם צפרשה כי נפש כל צפר דמו צנפשו הוא ואומר לבני ישראל דם כל צפר לא תאכלו כי נפש כל צפר דמו הוא כל אוכליו יכרת, הנה פסוקים אלו המה כפל ענין, וגם קשי ההבנה כמובן לכל מבין, גם כי ל"ע כי הוא מתהפך הנה אמר נפש הכזר צדס היא משמע שהנפש הוא צדס ואח"כ אמר צדפך כי נפש כל צפר דמו צנפשו משמע שהדם הוא צנפשו ולא הנפש צדס ומסיים עוד כי נפש כל צפר דמו הוא, גם כי צפסוק הראשון אמר צפר ולא כל צפר ואח"כ אמר כל צפר בלא דבר הוא, וי"ל הנה ידוע כי עיקר אדם הישראלי הוא נשמתו חלק אלוהי ממעל וצפר אדם נכרה להיות רק חיק ונרתק לנשמה ומשכנה על חמיותו העצמי השוכן על הדם והדם בגידן ועורקו

והמה על העלמות והצפר חופף עליהם מלמעלה מ"מ העיקר הוא הנפש ומשכנה על הדם, אמנם שארי צדושים המה צדופוך מזה כי עיקר צדושים לחליות צפרם וגופם ליכנות מהם האדם, ולא ניתן הנפש החי להמה אלא להחזיק גופם כדי שיכול אדם ליכנות מהם, נמלא שהדם נשוא על הנפש והנפש צמים וכן לדמם וצפרם, והנה כי רמזין שכיון שנפש הבהמה נכרתת ויורדת למטה יסתכן כל האוכל מדמה פן יתערב עם דמו ויהי כמותה ע"ש [י"ז י"ח], ועוד אקדים כי צע"ה נקראים כל צפר אבל הישראלי אינו נקרא כל צפר שאינו כלו צפר רק נקרא צפר ולא יכנס בכלל צפר, והנה החוטא ופוגם צנפשו ה' מהראוי שיקריב נפשו לה' והקב"ה החליף זה צנפס הבהמה, ולכיות כי דם הבהמה חסוד מנפשה כנ"ל ע"כ אמר הקב"ה להקריב שהוא היותר חסוד ועלמי בהבהמה ויכפר על נפש אדם שהוא היותר חסוד שבו, והנה יש כאן מקום לעשות לאמור כיון שהפך הקב"ה בדם הבהמה חלק נפש האדם א"כ ע"כ דם הבהמה חסוד בנפש האדם ועוד לאכלו, ע"כ הולך אזהרה מעשות זה ולומר שהסביר צדופוך כנ"ל שלחיות נפש הבהמה גרועה והיא צמים לדמה ע"כ מקריבים דמה שהוא עיקרי זה ומה העשם בעצמו לא יאכל דם שלא יתערב עם דמו ויכרת גם הוא ח"ו כמו הבהמה וכמ"ש רמזין כנ"ל, ונצוא אל היחוד הכתובים צע"ה, אמר אחר שהזכירם על הדם כי נפש הכזר צדס נפש הישראלי הנקרא צפר ולא כל צפר, נפשו צדס הוא פ"י שוכן על הדם והדם צמים וכן להנפש, ואני נחתיו לכם על המזבח לכפר על נפשתיכם, מה שאני צדסדי נחתיו לכפר על נפשתיכם הוא, כי הדם הוא צנפס יכפר פ"י כי הדם ההוא נחתיו לכפר אותו הדם הוא צנפס פ"י שוכן על הנפש כי הוא דם צע"ה אשר דמם עיקר והנפש צמים לדם על כן יצוא עיקר הבהמה ויכפר על עיקר האדם ומ"מ אינו דומה כי זה עיקרו נפשו וזו עיקרה דמה, ואמר על כן אמרתי לב"י כל נפש מכס לא תאכל דם, והגר הגר צחוככם לא יאכל דם אעפ"י שהוא ונפשו ארמית מ"מ כיון שגר עתה צחוככם כבר נתקדש ולא יאכל דם, ומפרש יותר צפסוקים הנמשכים ואמר כי נפש כל צפר היינו נפש הבהמה הנקראת כל צפר דמו צנפשו הוא פ"י הם היפך מנפשות צ"י כי אלו דמם צנפסם שוכן על נפשם והדם עיקר והנפש נכרתת לא נלחיות, ואומר לב"י דם כל צפר דייקא לא תאכלו, כי נפש כל צפר דמו הוא פ"י עיקרו ונלחיותו הוא דמו א"כ כל אוכליו יכרת כמוהו שאין לה קיום. [תק"כ].

איש כי יזוד ליד ח"י או עוף ר"ל שילמוד הלכות כמו שדרשו רז"ל [עירובין נ"ד:] על לא יחרוך

דמיה לידו, ושפך את דמו ר"ל שנתיגע הרבה בחלומות תורה ע"י שרשו שחורות כעורב שהשחיר ענינו ונעשה על צניו אכזרי כעורב על ד"ת [שם כ"ג]. מ"מ בכל זאת לא יתגאה ח"ו בעובדה דר"א ב"ר ש שאל ממגדל עדר [תענית כ.], אלא וכסהו בעפר ר"ל נפשו כעפר לכל תהיה. [תקס"ג].

כמעשה ארץ מזרים אשר ישבתם בה וגו' וכמעשה ארץ כנען אשר אני מביא אתכם שמה לא תעשו וגו' אני ה' אלקיכם, וכי רש"י רבי אומר גלוי וידוע לפניו שסופן לנתק בעריות בימי עזרא לפיכך בא עליהם בגזרה אני ה' אלקיכם דשו מי גוזר עליכם דיון להפרע ונאמן לשלם שכר עב"ל, ולא ידעתי מה דאח רבי שזה רמז לעריות של ימי עזרא דהתם לא נכשלו אלא בצעילת נכריות וזה לא נאמר כלל צפי עריות, וגם אין זה ממעשה מזרים וכנען אלא הזכור ובערוה ממע, אבל צעילת בת אל נכר לא נאמר להם כלל, וגם מ"ש דדרש אני ה' המוזכר כאן דיון ליפרע ולשלם שכר עפי מצמקום אחר שפירשו או ליפרע על החטא או לשלם שכר על עשיית המצוה הכל לפי הענין והכא הו"ל לפרשו רק ליפרע על הנכשל בערוה, והנלע"ד כשנדקדק בקרא חדא מ"ש דתלה במזרים וכנען והלא תיעב מעשי כל האומות ורש"י ז"ל נשמר וכי מגיד שמעשיהם של מזרים וכנענים מקולקלים מכל האומות וגו' וזה תימה דהרי ר"ה הקב"ה שלא נעשה כמעשה שום אומה רק בחקותי חלבו, וא"כ אדרבא ה"ל לנו להזהיר ממעשי האומה היותר עוב ומחוקק ונלמוד ממנה ק"ו שלא נלך בדרכי מזרים וכנען המתועבים אבל השתא יש מקום לעשות בדרכי המתועבים ביותר לא נלך, אבל בדרכי הפרסיים נלך ח"ו, תו יל"ד אומרו אשר ישבתם בה ואשר אני מביא אתכם שמה, וכי זה מעלה או מוריד מה שישבנו או עמידים לישב בארצם, ע"כ י"ל דבכאן רמז לנו איסור צעילת עכו"ם בתחלת פ' העריות, דכתיב [ישעי' כ"ו י"ג] צעלונו אדוים זולתך נמלא כשישראל משועבדים תחת אר"ה ה"ל כאלו היא הכנסה הקדושה נבעלת לאותה האומה והאומה הצעל, וההיפך כשישראל רודים באומה ה"ל כאלו ישראל צועל האומה ההיא, ע"כ רמז בכאן שלא נעשה בגופנו כמעשה ארץ מזרים אשר ישבנו שהי' המזרים בחינת צועלים אותנו לא נעשה כן צפועל שחיה בת ישראל נבעלת לגוי, וכן לא נעשה בגופנו כמעשה ארץ כנען אשר אני מביא אתכם שמה שהיינו אנהנו בחינת הצועלים בארץ כנען לא נעשה צפועל כן שיהי' זכר ישראל צועל בת אל נכר, ומסיים אני ה' הייתי עושה כן לפרע להתם חטא בגלות מזרים ולשלם שכר מלות לאבותינו צביאת הארץ, אבל לא עד צעילה ח"ו. [תקס"ה].

את משפטי תעשו ואת חקתי תשמרו ללכת בהם אני ה' אלקיכם, ושמרתם את חקתי ואת משפטי אשר יעשה אותם האדם וחי בהם אני ה', אין להאריך בדקדוקים כי הכפל מצוה, וגם צפוסק הראשון אמר ללכת בהם וצפוסק השני וחי בהם, בראשון נאמר אני ה' אלקיכם וצפוני נאמר אני ה', ולא אמר אלקיכם, הנה ידוע כי צ"ג מצוה על הדינים ולכן נימוסי כל מדינה ומדינה על פי מלכה ושריה, מצוה רבה היא ממצות צ"ג, וגם מאלה ה' להם המטיב לעולמו נתן להם שכל וציונה יתירה להביא ארץ ומלואה ובמ"ש בנ"ה ה' אלא שכי' כי נימוסי האומות הוא להם צעה"ז לבד משא"כ משפטי התורה וחקותיה ממלך ישראל ית"ש לעד הם לנו גם צעה"ז, נמלא כי אם יתנהגו ישראל במשפטי נימוסי הגוים גם כי עולמם יחוקק, מ"מ מפסידים לעה"ב, וגם כי השי"ת הוא בחי' הוי' ית"ש לכל העולם צפוסק כי הוא היוה הכל ומעומו נתן צלב כל מלך לעמיד ארצו במשפט נדק, אבל לגבי ישראל יתואר אלהי ישראל כי הוא מלכנו הוא שופטנו ועליו לחוק לנו משפטים ונימוסים לפי חכמתו כי רבה היא לעוב לנו כל הימים בזה וצבא ועליו לקבל עלינו משפטי ואלה לא כן יהי' ח"ו גם אללנו רק בנחיה הוי' ולא בנחיה אלקי ישראל, וזהו אחר שאמר שלא נעשה כמעשיהם המקולקלים של מזרים וכנען ואמר עוד וצחקותיהם לא תלכו לומר שלא נהג אפי' בנימוסי העובים, אמר כי אני לוייתי למקודשי את משפטי תעשו ואת חקתי תשמרו ללכת בהם שעי' משפטי וחקתי האמורים בתורה חלבו בהם היא הליכה המדרגית לעה"ב כמו ואונך אתכם קוממיות ע"ד חז"ל [ע"י צ"ב ע"ה.], ואז אני יהי' אלקיכם דייקא ולא בנחיה הוי' לבד אלא גם אלקיכם, ואתם אם תלכו בנימוסי הגוים גם כי הם ממני ג"כ וצלב חכמיהם נתתי החכמה בהיא מ"מ אני קורא אליכם ושמרתם את חקתי ואת משפטי לא ללכת בהם, אלא אשר יעשה האדם וחי בהם צעה"ז לחוד, ואז אהי' רק אני יהי' ולא אלקיכם ח"ו. [תקס"ה].

את משפטי תעשו ואת חקתי תשמרו ללכת בהם אני ה' אלקיכם, ושמרתם את חקתי ואת משפטי אשר יעשה אותם האדם וחי בהם אני ה', יאמר אם ישמרו ללכת בהם למדרגה אחרת יותר מה או לשכר עה"ז או לעה"ב או לשום מדרגה אשר יקוב להשיג ע"י עשיית חקים ומשפטים אז הרי אני ה'.

(ד) בריש שער הבחינה פ"ד ד"ה והשביעית וכו' וע"ש בפ"י מרפא לנפש בדיה בענייני העולם בלבה, מ"ש בשם בעל העקרין מאמר א' פ"ח, וע"ש בנ"ה בפ"ה ד"ה והגדולה שבטובות וכו', וע"י בשו"ת ח"ס ח"ו רס"י י"ד.

צפמלי של מעלה שהעבודה חבי לורך גבוה ילא לורך הדיוט כלל, וזש"ה ואתם עדי נאום ה' ואני אל [ישעי' מ"ג י"ב] ומה רלכ שישראל יהי עדי די שיאמינו צו וכן אחז"ל [צעה"ט דברים ו' ד'] בפסוק ראשון של ק"ש מרומז עיין גדולה של שמע ודל"ת גדולה של אח"ד ר"ל ע"ד שהאומר פסוק זה יהי עד שבי אל, גם אמרו שרריך לבון במסירת נפש באומרו פסוק זה והיכי רמיחא הלא אח"כ כי צפיריש ואתבצת בכל נפשך אל לבון בן בקבלת מלכות שמים מני"ל, וי"ל דאין ע"ד אח"כ אין צו שום לד גייעה אפי' ע"ד רחוקה ונפלאה כמ"ש הפוסקים וכל הראשונים בסוגי דפרכ ועלית [ב"ב מ"ג:], ע"כ ציקש הקצ"ה ממנו עבודה שאינו ללורך עלמינו הלא אפי' יאצד צי עולמותיו אפי"ה עובד ה' להוסיף כח צפמלי של מעלה ומשליך נפשו מנגד ושכרו בשני העולמות ואז הוא עד הראוי להעיד, ע"כ אמר הקצ"ה ואתם עדי דוקא ורמז בפסוק שמע שיהי האומר פסוק זה אומרו דרך עדות לא בתורת קבלת מלכות שמים בלדז הלא בתורת עד המעיד וא"כ יהי במסירת נפש דל"ה דמלפס לשום חשלוס שכר בשום עולם הרי יש לו גייעה צעדות ואינו עד וק"ל. [תקל"ג].

את משפטי תעשו וגו' ללכת זהם אני ה' אלקיכם וגו' אשר יעשה אותם האדם וחי זהם אני ה' וגו' אמר אלקיכם, ומי"ט הזכיר האד"ס, הלא שבתהלה אמר שנעשה חוקיו ומשפטיו ולא נלערך נס שלא צעצע הלא יתנהג עמנו בניסים נסתרים בלי שינוי מנהגו של עולם וזהו אני ה' אלקיכם כי אלקים מרמז על הנהגת הטבע, אמנם מלידנו נתנהג שלא צעצע שיהי איברי הגוף הגשמיים שצעים ומתענגים משמחת עבודת ה' כאלו חכנו ושחו, וידוע כי נשמת אלקים חיים נקרא אדם אתם קרוים אדם, אלל האדם צה"י הידיעה לא נאמר הלא על איברי הגוף, ע"כ אמר אשר יעשה אותם האדם הגשמי וחי זהם הגוף, וזהו צבחינת אני ה' הוי' שלא צעצע, ולא נאמר צב"ה אלקיכם כי אינו צעצע. [תקל"ד].

ושמרתם אתם את הקתי ואת משפטיו ולא תעשו מכל החועצות האלה וגו' כי את כל החועצות האל עשו אנשי הארץ אשר לפניכם וגו' יל"ד מ"ט בפסוק הראשון אמר הלה וצפסוק השני אמר האל, צי מה לשון ושמרתם אתם פשיטא דלהס קאמר וא"כ חיבת אתם מיותר, ג' צס"פ המוכר את הספינה [פ"ה:] אמרי קשה עונשן של מדות מעונשן של עריות דצמדות כתיב הלה וצעריות כתיב אל ופריך בתם דצעריות נמי כתיב הלה ומשני בתם, ולא מייתי מהאי קרא [הני"ל] וע"ש וצפירשצ"ס דלא שייך תי' הש"ס הכא, וי"ל דכי תום ספ"ק דצ"מ

אלקיכם, אמנם העושה וחי זהם שזהו הוא חכמית חיותו כי היא חיינו ומה יש אחר זה התענוג שזוכה לעשות מלות ה' אז אני ה' ולא אלקיכם כביכול, כי לא יתואר אלקיו כביכול שהרי הוא הדיק הזה מושל יראת ה' וכביכול קורא לו אמי כמצואר צשיר השירים [מוצא צרמצי"ן צראשית כ"ד א'] הלא מ"מ אני יהי"י המהובל כל ית"ש ויכפר צעד.

אך יאמר אם תרלו לעשות מלות וחקים ללכת זהם אני ה' ר"ל שיתעלה הקצ"ה עי"ז למעלה כפירש"י על פסוק תעלה צתמר [שה"ש ז' ע'], אזי חבי המלוה לשמח לעשות נחת רוח לה' וזה ושמרתם את וגו' וחי זהם אני ה' שיהי לי נחת רוח מלשון וחחי רוח יעקב, ולפי"ז יהי ה' מוסב על ללכת זהם וכן על וחי זהם.

אך יאמר וחי זהם שלא ילערך אדם לנגן המנגן שחבי עליו יד ה' הלא עשיית המלוה צעלמה צה יחי ישמח עמ"ש צפי חמר"ה וחיי לפוס רבין [שבת ס"ו:], ומזה הטעם מה שהזכיר הכהנים משתחו יין צעסקס צעצודה כי היין מעורר לצ שמח להשראת שכינה כמו סעודת"ה של יחזק לברך את יעקב אמנם אין מצוא לזה לבית ה' כי וחי זהם צעלמס. [חקס"צ].

אשר יעשה אותם האדם וחי זהם אני יהי"י, ר"ה גמטרי' ל"ו כיון שעברו ל"ו שנים ולא תע"ה שוב אינו חוע"ה [יומ"ה ל"ה:], ור"ה אשר יעשה אותם גמטרי' י"צ משנת י"צ יעשה אותם ע"ד חנוך צלי עונש וצלי שכר אך יעשה אותם, האדם וחי זהם ר"ה י"ג משנת י"ג וחי זהם יש לו שכר ועונש, וחי זהם אני יהי"י ר"ה י"ט אחר י"ט שנים נעשה צר עונשים צצ"ד של מעלה ע"כ וחי זהם אני יהי"י צצ"ד של ה', ואינו נקרא אדם עד שנשא אשה ואר"ה נסיבנ"ה צשיחסר [קידושין כ"ט:] ע"כ אשר יעשה אותם האדם ר"ה גמטרי' י"ז אז נעשה אדם צכניסח"ה לחופה. [תקפ"ט].

את משפטי תעשו ואת חקתי תשמרו ללכת זהם אני ה', פירש שיעשו משפטיו ה' באופן שלא ילערכו לעונש ולא לנס שלא צעצע להחנוסם זהם אלא ישארו חוקי שמים וארץ כאשר חקקם השי"ת על מכונס כאשר חקקם יולר צראשית, וביינו את חקתי תשמרו ללכת זהם אני ה' אתם תשמרו על מכונס החוקים של שמים וארץ שחקקתי צמעשי צראשית שאוכל ללכת זהם אני ה' ולא אלערך לשנות סדרי צראשית.

ושוב אמר צפסוק השני עוד יותר מזה ושמרתם את חקתי חוקת התורה ואת משפטיו תשמרו באופן וחי זהם אני ה' כביכול להוסיף כח וחיות